

z p r a v o d a j

XVIII. ročník

4

2007

- 2 Editorial
- 3 Mládež v Evropské unii
Statistická data o mládeži publikovaná Eurostatem. Výňatek z Římské deklarace mládeže zabývající se vzděláním.
- 4 Automatický systém pro překlady
Projekt Euromatrix chce vytvořit počítačový program, který se bude sám učit, jak nejlépe překládat.
- 5 Vzdělání a životní dráha 3
Závěrečná část překladu kapitoly 4.2 ze třetí zprávy Cedefopu o výzkumu odborného vzdělávání.
- 7 Marshallův plán pro němčinu
Jak zvrátit negativní trend ve vyučování němčiny ve francouzských školách.
- 8 Ministři školství se špatnými známkami
Francouzští učitelé oznámkovali osm bývalých ministrů školství.
- 9 Celoživotní vzdělávání a definice OECD
Definice termínů kvalifikace, kompetence, kredit, standard, neformální vzdělávání...
- 10 Agentura Evropské unie pro základní práva
Agentura nahrazuje Evropské středisko pro sledování rasismu a xenofobie.
- 11 Začleňování do světa práce v Hesensku
Program začleňování do profesního a pracovního světa (EIBE) určený žákům hlavních škol.
- 13 Duální profesní příprava se modernizuje
Čtyři nové obory a sedmáct modernizovaných učebních plánů k 1. srpnu 2006 v Německu.
- 14 Co nového v časopisech
Journal of Vocational Education and Training, 2007, č. 1.
- 15 Nové knihy v knihovně
- 16 Znovuobjevené knihy
- 16 Zajímavé internetové adresy
E-learning v Bulletinu SKIP, PLAV – měsíčník pro světovou literaturu, Citizendium, koláče.

Příloha II/2007: Odborné vzdělávání ve Finsku

Editorial

Pod heslem „Vaše Evropa – vaše budoucnost“ se ve dnech 24. až 25. března 2007 konal v Římě první summit mládeže EU, na kterém se sešlo více než 200 mladých lidí z 27 členských států. Summit se uskutečnil v Campidoglio – ve stejné budově, v níž zástupci šesti zakládajících členských států (Itálie, Německo, Francie, Lucembursko, Belgie a Nizozemsko) před padesáti lety podepsali Římskou smlouvu. Mladí lidé oslavili výročí podpisu Římské smlouvy, především však diskutovali o budoucnosti Evropy. Jejich názory na vzdělávání najdete v článku začínajícím na protější straně.

Eurostat u příležitosti summitu mládeže připravil šestistránkový leták se statistickými údaji o současné i budoucí evropské mládeži. Z něho jsme mimo jiné vybrali údaje o procentuálním rozdělení studentů do jednotlivých oborů terciárního vzdělávání. Podle tohoto přehledu překračuje Česká republika evropský průměr zhruba dvojnásobně ve dvou oborech – v pedagogice a v zemědělství a veterinářství.

V tomto čísle ukončujeme překlad podkapitoly 4.2 nazvané *Prospěch ze vzdělání v průběhu života jednotlivce*, která je uveřejněna ve třetí zprávě Cedefopu o výzkumu odborného vzdělávání. V této části se mimo jiné dozvíte o rozdílu mezi objektivním prospěchem, který vzdělání přináší, a jeho subjektivním vnímáním. Tím se zabývá biografický výzkum, jehož výsledky však nejde sumarizovat.

O významu vícejazyčnosti pro další vývoj EU jsme ve Zpravodaji psali již několikrát. Článek v tomto čísle je zajímavý tím, že francouzští učitelé v něm plédují za udržení německého jazyka jako vyučovacího předmětu ve francouzských školách. V tom jim těžko můžeme pomoci. V článku *Duální profesní příprava se modernizuje* však alespoň uvádíme názvy některých nových oborů také v němčině. Vliv všudypřítomné angličtiny je však znatelný i tam. Absolventi dvou nových oborů pracují v Call Centern, nikoli Zentren (o Anruf ani nemluvě), a Medienkaufmann nemá na starosti Druck ale Print.

U příležitosti blížících se prezidentských voleb ve Francii známkovali francouzští učitelé ministry školství, z nichž dva nyní kandidují na prezidentský úřad. „Vysvědčení“ otiskl časopis *Le Monde de L'Éducation*. Nejlepším výsledkem bylo dosažení 11 z možných dvaceti bodů. Současný ministr školství dostal jen 7 bodů. Příští kandidáti na tuto vládní funkci tak alespoň nebudou mít laťku nastavenou příliš vysoko.

Publikace OECD se v oblasti vzdělávání zabývají podobnými tématy jako příslušné instituce v Evropské unii. Také definice termínů, které se v této oblasti používají, jsou podobné. Přesto je dobré se s nimi seznámit, a proto jsme připravili překlady definic termínů, které se vyskytují v celoživotním vzdělávání.

Zpravodaj (konečně) doplňuje příloha o odborném vzdělávání ve Finsku zpracovaná podle publikace, kterou vydal Cedefop u příležitosti finského předsednictví v Evropské unii. Finsko plně využilo předsednictví k propagaci své země. O pečlivě spravovaných webových stránkách a překladech zpráv do latiny, už jsme se zmiňovali. V knihovně jsou k dispozici různé informační brožurky o Finsku, finském vzdělávání a výzkumu. Všechny mají vkusnou a nápaditou grafickou úpravu a pečlivé technické provedení. V příloze (strana 11) najdete odkaz na virtuální procházku finskou národní (dříve univerzitní) knihovnou, která také stojí za vidění.

AK

Mládež v Evropské unii

U příležitosti prvního summitu mládeže v EU zveřejnil Eurostat statistické údaje o mladých lidech v Evropě. Účastníci summitu na závěr vyhlásili deklaráci, v níž se vyslovují k otázkám budoucnosti Smlouvy o EU, udržitelného rozvoje, mládeže a vzdělávání, úlohy EU v globalizovaném světě, sociálního a ekonomického modelu EU, budování demokracie a občanské společnosti. Tento článek přináší statistické údaje i pasáž z deklaráce, která se zabývá vzděláváním z pohledu mládeže.

Mladí Evropané ve statistice

Tři z deseti lidí v EU jsou mladší 25 let. V roce 2006 bylo v EU 78 milionů dětí mladších 15 let (15,9 % z celkové populace) a 62 milionů lidí ve věku 15 až 24 (12,7 % z celkové populace). Nejvyšší podíl dětí do 15 let je v Irsku (20,5 %), v Dánsku (18,7 %) a Lucembursku (18,6 %), nejnižší v Bulharsku (13,6 %), Německu, Itálii a Slovinsku (shodně 14,1 %). Průměr 27 zemí EU činí 15,9 %, v ČR je to 14,6 %. Polsko má nejvyšší podíl mladých lidí ve věku 15-24 let (16,2 %), následuje Slovensko (15,9 %) a Kypr (15,8 %), nejnižší Itálie (10,4 %), Dánsko (11,2 %) a Lucembursko (11,6 %). Průměr 27 zemí EU činí 12,7 %, v ČR je to 13,2 %.

Očekává se, že do roku 2050 klesne ve 27 zemích EU podíl mladých lidí do 24 let na celkové populaci z 28,6 % v roce 2006 na 23,1 %. Nejvyšší podíl mladých lidí by v roce 2050 měl být v Lucembursku (28,2 %), Dánsku, Nizozemsku a Švédsku (shodně 27,5 %), a nejnižší v Itálii (19,6 %), Bulharsku a ve Španělsku (shodně 19,7 %).

Tři čtvrtiny mladých lidí ve 27 zemích EU mají alespoň (vyšší) sekundární vzdělání. Ve věkové skupině 25-64 let je to jen 70 % lidí. Ve čtyřech členských státech – Slovensko, ČR, Polsko a Slovinsko – má (vyšší) sekundární vzdělání více než 90 % lidí ve věku 20-24 let, v Portugalsku a na Maltě činí tento podíl zhruba 50 %.

Absolventi terciárního vzdělávání podle oborů v procentech z celkového počtu absolventů v roce 2004										
	pedagogika	humanitní vědy	společenské vědy, žurnalistika, informatika	obchod, správa, ekonomika	právo	přírodní vědy, matematika, počítače	technické obory, výroba, stavebnictví	zemědělství, veterinární lékařství	zdravotnictví a sociální péče	služby
EU27	10,8	11,2	9,6	20,1	5,8	10,2	13,3	1,6	13,5	3,8
BE	16,8	10,1	7,4	18,3	4,6	9,0	9,9	1,9	19,3	2,5
BG	7,6	8,4	16,1	28,1	3,8	4,9	16,2	2,0	6,3	6,7
CZ	20,7	8,7	4,5	20,5	4,4	7,8	15,2	3,2	10,9	4,0
DK	8,1	13,6	8,9	17,6	3,2	9,4	10,0	2,2	24,3	2,7
DE	7,5	10,5	4,1	15,2	4,2	10,1	16,8	2,4	25,3	3,9
EE	11,8	10,6	6,7	26,2	6,1	8,6	8,3	1,6	13,3	6,8
IE	6,4	12,1	4,9	27,7	2,8	15,3	13,0	1,6	13,4	2,9
GR	13,2	13,3	11,3	15,5	5,6	17,2	10,1	2,9	8,3	2,6
ES	11,2	9,4	6,5	18,1	4,7	11,0	16,9	2,1	12,9	7,2
FR	6,6	12,4	8,8	21,5	9,4	13,0	16,4	0,3	7,6	4,1
IT	8,5	13,2	12,9	12,5	10,1	7,4	15,4	2,0	15,5	2,5
CY	12,7	8,1	6,6	31,2	0,6	9,8	3,4	0,6	5,5	21,5
LV	17,4	5,7	14,8	29,5	10,5	5,3	7,7	0,9	3,9	4,2
LT	15,2	6,6	4,0	27,4	7,8	4,8	17,0	2,5	11,2	3,4
HU	22,4	9,3	8,9	27,3	4,4	3,4	6,8	2,9	7,0	7,8
MT	19,2	12,2	5,2	22,2	17,7	4,7	5,2	1,3	11,9	0,4
NL	17,4	6,9	8,9	23,5	3,5	7,1	9,0	2,5	18,9	2,4
AT	15,1	9,0	10,2	15,8	5,9	8,4	20,4	2,5	10,2	2,5
PL	16,4	7,8	14,7	33,4	2,1	6,3	8,6	1,8	2,8	5,8
PT	18,6	9,3	8,7	15,4	3,2	9,4	12,7	1,8	15,7	5,9
RO	3,6	10,9	9,2	22,9	12,1	5,5	18,1	2,3	12,2	3,1
SI	9,8	5,9	8,3	35,4	3,6	3,8	15,0	2,3	9,1	6,8
SK	15,8	5,6	5,8	17,9	5,8	9,4	14,8	2,9	14,4	7,7
FI	7,4	12,5	5,4	16,1	1,3	8,0	21,1	2,4	19,2	6,6
SE	15,8	6,0	8,8	11,1	2,2	8,7	20,1	1,0	24,6	1,6
UK	10,1	15,6	11,4	15,4	4,6	14,8	8,3	1,0	18,1	0,7

Belgie – údaje bez německy mluvícího společenství; Francie, Malta a Finsko – údaje jsou za rok 2003; Lucembursko – údaje nejsou k dispozici.

Míra nezaměstnanosti mládeže ve věku 15-24 let (tzn. podíl nezaměstnaných z pracovních sil ve stejném věku) sice poklesla z 19,2 % v lednu 2004 na 16,8 % v lednu 2007, je však stále ještě více než dvojnásobná ve srovnání s mírou nezaměstnanosti v celkové populaci (7,5 %). Nejvyšší míra nezaměstnanosti mládeže ve srovnání s celkovou mírou nezaměstnanosti je v Rumunsku (23,4 % oproti 7,5 %) a v Itálii (20,1 % a 6,7 %), nejmenší rozdíly jsou Nizozemsku (6,9 % a 3,6 %), Německu (14,9 % a 7,7 %), Lotyšsku (11,7 % a 6,0 %), Rakousku (8,8 % a 4,5 %), Dánsku (6,5 % a 3,3 %) a v Litvě (12,4 % a 6,3 %).

Míra zaměstnanosti mladých lidí ve věku 15-24 let je přirozeně nižší než celková míra zaměstnanosti, protože mnoho mladých lidí se ještě vzdělává. Ve druhém kvartále roku 2006 činila 36,0 % (27 zemí EU) ve srovnání se 64,3 % v celé populaci ve věku 15-64 let. Nejvyšší míry zaměstnanosti mládeže jsou v Nizozemsku (66,2 %), Dánsku (63,7%), Rakousku (52,3 %) a ve Spojeném království (52,2 %), nejnižší v Maďarsku (21,2 %), Bulharsku (23,0 %), Polsku (23,5 %) a v Litvě (23,9 %). V ČR je to 27,1 %.

Mládež a vzdělávání v EU

Z Římské deklarace mládeže z 25. března 2007.

Přístup ke vzdělávání

Členské státy musí konečně dostát svým povinnostem a zajistit, aby každý měl přístup k jakékoliv formě vzdělávání bez ohledu na svou ekonomickou, sociální a kulturní situaci. To je jedno ze základních a podstat-

ných lidských práv. EU musí naléhat na vytvoření a realizaci národních akčních plánů přístupnosti vzdělávání v rámci existujících procesů a strategií pro vzdělávání.

Neformální vzdělávání

Neformální vzdělávání má prvořadý význam pro společnost v EU. Musí být uznáváno vzdělávacími institucemi prostřednictvím kurikul a širší společností jako doplněk formálního vzdělávání. EU musí garantovat zvýšení rozpočtu pro financování nevládních organizací jako hlavních poskytovatelů neformálního vzdělávání a podporovatelů občanské účasti, lidských práv a demokracie.

Evropa ve vzdělávání

Evropské povědomí a porozumění je třeba zajišťovat začleněním evropské historie a evropských témat do formálních národních kurikul, včetně vzdělávání v lidských právech, interkulturního učení a aktivního občanství.

AK

Prameny:

24-25 March: Youth Summit in Rome. Young Europeans through statistics. Eurostat News Release, 2007, č. 44, 6 s.

<http://ec.europa.eu/eurostat>

Římská deklarace mládeže z 25. března 2007.

<http://www.youthforum.org/en/youthsummit/youthsummit.htm>

Automatický systém pro překlady

Projekt Euromatrix usiluje o průlom v oblasti počítačového automatického překládání prostřednictvím vývoje statistických překládacích technik.

Místo používání složitých ručně zpracovávaných systémů pravidel vyžadujících desítky let soustředěné práce při jejich budování a vypilování použije projektový tým množství předem přeložených prací pro aplikaci automatických učebních procesů. Výsledkem bude nový počítačový program, který se bude sám učit překládat.

Člověk-překladač musí perfektně ovládat cílový jazyk, protože je obtížnější vytvořit stylisticky dokonalý překlad než pouze porozumět obsahu. Statistické překládací programy mohou být podobně perfektní v jazyce, do něhož budou překládat.

Dosáhnou toho automatickým učením, pro které je nezbytné velké množství monolingvních textů, jichž je

na Internetu nepřehledné množství. Toto samoučení překládacích systémů je dosud nedokonalé, rok od roku se však zlepšuje. Zkoumání existující technologie ukazuje, že jak statistické metody překladu, tak metody založené na pravidlech dělají stále mnoho chyb, avšak nedělají stejné chyby.

V rámci projektu bude uspořádána soutěž pro další evropské vědce a podniky o nalezení nejlepšího překládacího systému.

AK

Pramen: European project to develop automatic learning and translation system for EU languages. CORDIS focus Newsletter, 2007, č. 275, s. 14-15.

Vzdělání a životní dráha 3

Jaký prospěch ve světě práce přináší lidem vzdělání a jak lze prospěšnost vzdělání měřit, zjišťovaly výzkumy, jejichž výsledky jsou shrnuty ve třetí zprávě Cedefopu o výzkumu odborného vzdělávání. Mírně zkrácený překlad podkapitoly 4.2. věnované této tematice uvádíme pro velký rozsah ve třech pokračováních: první část byla otištěna v čísle 1/2007, druhá v čísle 3/2007 a toto je dokončení.

Prospěch ze vzdělání, sociální zázemí a pohlaví

Značná část výzkumu se zaměřuje na sociální rozdíly týkající se prospěchu ze vzdělání, zabývá se například vlivem rodinného prostředí a pohlaví na materiální a nemateriální prospěch. Tyto studie jsou často kombinovány s přístupem založeným na zkoumání kohort, tzn. na sledování vývoje v čase.

Vliv sociálního zázemí na prospěch ze vzdělání

Antoninis a Tsakoglou (2001) zjistili, že v Řecku mají „nejbohatší vrstvy obyvatelstva“ nejvyšší šance na vzdělání a největší prospěch ze vzdělání. Neměli k dispozici longitudinální data, a proto založili svou studii na dvou reprezentativních průřezích řeckého šetření domácností (HBS, 1993-94). Proto mohou jen spekulovat o účincích životní dráhy, které odhadují dokonce ještě silnější než jejich statické výsledky.

Lauer (2002) zkoumala vliv rodinného zázemí a pohlaví na vzdělávací dráhy ve Francii u kohort narozených mezi roky 1929 a 1968. Vedle všeobecného zvyšování dosaženého vzdělání v průběhu kohort zjistila, že účinky vzdělání rodičů na školní výsledky a výkony dětí jsou významné. Navíc je zde také důležitý vliv otcova povolání: děti vedoucích pracovníků měly nejlepší vyhlídky ve vzdělávání, zatímco ratolesti dělníků vykazovaly ve vzdělávání nejnižší výsledky. Ve většině zemí se nevýhody sociálně deprivovaných lidí v průběhu životní dráhy spíše kumulují než klesají (Bynner, 1995).

Coles a kol. (2002) zjistili v řadě studií o podmínkách a důsledcích „nebytí ve vzdělávání, zaměstnání nebo profesní přípravě“ (*not in education, employment or training* – NEET) ve věku 16-18 let, že NEET je silně spojeno s chudým rodinným zázemím. NEET zvyšuje pravděpodobnost, že člověk v průběhu další životní dráhy zažije nezaměstnanost, bude mít problémy s drogami, alkoholem nebo kriminalitou, bude mít chatrné zdraví, stane se rodičem v raném věku a jeho celoživotní výdělků budou nízké. Trvalé porušování zákona u 18-30letých lidí vysoce koreluje s předcházejícím vyloučením ze školy, s nízkou či žádnou kvalifikací a pravidelným nadužíváním drog nebo alkoholu. Evidence trvalých porušovatelů zákona potvrzuje hro-

madění rizikových faktorů vedoucích k sociálnímu vyloučení.

Navzdory početným programům profesní přípravy a reintegrace pro lidi s nízkou kvalifikací a nezaměstnané se zdá, že vzdělávací systémy stále ještě nejsou příliš úspěšné při překonávání nerovnosti ve vzdělávání, která je jak důsledkem, tak příčinou sociální nerovnosti. Mezi jednotlivými zeměmi však existují rozdíly. Nerovnost ve vzdělávání vztahující se k rodinnému zázemí je silnější v těch zemích, v nichž zůstávají tradiční třídní struktury, převažuje hierarchický systém vzdělávání a kompenzační programy jsou vzácné. V mnoha zemích se však situace zlepšuje. Přestupy ve veřejném vzdělávání, podpora programů pro opětovné získání zaměstnání a jiné zásahy mají velké distribuční účinky a posilují rovnost ve vzdělávání v těchto zemích (Magoula and Psacharopoulos, 1999).

Rozdíly v prospěchu ze vzdělání vztahující se k pohlaví

Payne (1997) zkoumala ve Spojeném království důsledky volby různých cest po 16. roce věku na základě studie kohorty mládeže (*Youth cohort study* – YCS). Zjistila, že mladé ženy, které odejdou ze vzdělávání v 16 letech, zůstávají podobně jako mladí muži bez zaměstnání na plný úvazek nebo profesní přípravy. Mladé ženy s nadprůměrnými výsledky u GCSE mají lepší šanci na získání zaměstnání než podobně kvalifikovaní muži.

Studie, kterou vypracovali Dale a Egerton (1997), se zabývá prospěchem ze vzdělání u vysokoškolsky vzdělaných žen na základě Národní studie vývoje dítěte (*National Child Development Study* – NCDS) provedené ve Spojeném království. Ženy narozené v roce 1958 mají méně často vysokoškolskou kvalifikaci a častěji než muži mají povolání, které je na nižší úrovni než jejich vzdělání. Muži i ženy mají značné výnosy ze získaných kvalifikací, Ženy však vydělávají méně než muži se stejnou úrovní kvalifikace.

Born (2000) s použitím vlastnoručně sesbíraných dat v Německu zkoumala, zda volba počáteční profesní přípravy ovlivňuje průběh života tří po sobě jdoucích kohort žen. Zjistila, že tato volba významně určuje pracovní kariéru a rodinný život žen ve všech třech kohortách. Ženy mají tendenci vzdělávat se v oborech

(povoláních), které obvykle přinášejí menší zisky. Toto zjištění potvrzují další studie. Muži častěji než ženy zastávají povolání s vyšším prospěchem ze vzdělání, pokud jde o příjem a status. Tato povolání jsou obvykle charakterizována jako „mužská“, a proto mají ženy menší šanci se do nich dostat, nebo jsou k tomu méně ochotné. Tyto profesní obory vedou k vyššímu materiálnímu prospěchu než povolání charakterizovaná jako „ženská“.

Ženy často nemají stejné příležitosti k účasti v programech dalšího odborného vzdělávání a přípravy. Důvodem jsou rodinné povinnosti nebo zaměstnání v těch částech (segmentovaného) trhu práce, které nabízejí méně příležitostí k přístupu do dalšího vzdělávání a následně k lepším možnostem výběru kariéry.

Nemateriální prospěch

Blaug (1992) upřesňuje, že současná definice teorie lidského kapitálu by měla zahrnovat jak monetární, tak nemonetární prospěch: „lidé utrácejí pro sebe různými způsoby, nejen pro současné potěšení, ale také pro budoucí finanční a nefinanční zisky.“ Nemateriální prospěch se měří obtížněji než materiální. Patří k němu například lepší zdraví a kvalita života, občanské chování a snížení kriminality.

Několik studií ukazuje jasnou korelaci (ne nutně příčinnou souvislost) mezi vzděláním a způsobnostmi na jedné straně a např. zdravím, kvalitou života, utvářením rodiny, snížením kriminálního chování a vyvarováním se sociálního vyloučení na straně druhé. Vzdělání je jasně spojeno se zdravím. Např. Becker (1998) shledává trvalý vliv vzdělání na očekávanou délku života při kontrolování dalších proměnných. Vyšší vzdělání přispívá – společně s dalšími opatřeními, např. se zlepšením preventivní zdravotnické péče, s pokrokem v lékařství atd. – ke zvýšení průměrné délky života evropské populace. Přetrvávající nerovnosti ve vzdělávání však mají za následek značné rozdíly v očekávané délce života mezi jednotlivými společenskými třídami.

Většina spojení mezi vzděláním a zdravím, kriminálním chováním a dalším nemateriálním prospěchem je nepřímá. Přímé účinky vzdělání, např. zvýšení (celoživotních) výdělků, zlepšení společenského postavení a kariéry může také vést ke snížení zdravotních rizik, úmrtnosti a kriminálního chování. Kromě toho je vzdělání důležitou podmínkou pro utváření kulturního kapitálu, jako například osobního rozvoje, sociální participace a zvládnání institucionálních požadavků. To je naopak podstatné pro předvídaní a řešení kritických životních situací a pro vypořádání se se stresory, které ovlivňují kvalitu života, sebevědomí a zdraví.

Na evropské úrovni se nemateriálním prospěchem vzdělání v průběhu života zabýval výzkumný projekt SEdHA (Sociálně ekonomické determinanty zdravého stárnutí). Projekt byl financován Evropskou komisí a snažil se analyzovat sociálně ekonomické rozdíly v nemocnosti, úmrtnosti a očekávané délce zdravého života u starších lidí v jedenácti evropských zemích. Přispěl k vysvětlení těchto rozdílů zkoumáním rizikových faktorů a akumulace zdravotních problémů v průběhu života. Vysvětlující proměnná, sociálně ekonomický status, je operacionalizována jako stupeň vzdělání, a proto je měřen hlavně vliv vzdělání na zdraví. ECHP (Panel domácností Evropského společenství) je použit ke zlepšení srovnatelnosti informací s několika národními šetřeními a longitudinálními studii.

Existují také jiné účinky vzdělání. Například jsou důkazy o tom, že vysoce vzdělaní lidé mají ve srovnání s lidmi s nízkým vzděláním méně často pevná partnerství. Avšak v rozporu s všeobecným přesvědčením existují alespoň v Německu důkazy o tom, že i když vyšší dosažené vzdělání u žen vede k oddalování manželství, nedochází v důsledku toho k všeobecnému poklesu počtu vdaných žen. Existuje však silná korelace mezi stupněm vzdělání a věkem v době narození prvního dítěte, přičemž nejvzdělanější rodiče odkládají rodičovství nejdéle (průměrný věk je u nich 33 let). Existuje dokonce určitý náznak toho, že se vysoce vzdělané ženy často rozhodnou nemít žádné děti.

Biografický výzkum

Zda je možné tyto výsledky výzkumu považovat z hlediska jednotlivce za prospěch nebo nedostatek lze zkoumat pouze biografickou interpretací samotného jednotlivce. Individuální vnímání prospěchu ze vzdělání se vztahuje ke vzdělávací a profesní biografii, a proto závisí víc na individuální interpretaci a vlastním výkladu než na objektivních okolnostech. Biografický výzkum používá hlavně kvalitativní metody, např. narativní studie.

Ve srovnání se zjišťováním z výzkumu životního běhu existuje jen málo studií o prospěchu ze vzdělání z biografického hlediska. Kromě toho se analýza individuálních biografii zaměřuje na speciální jedinečnou charakteristiku každého člověka, a proto – přesněji řečeno – není možné sumarizovat výsledky. Cílem tohoto druhu výzkumu je spíše dospět k dostatečnému pochopení či interpretaci životních běhů a jejich rozdílnosti. Nejdůležitějším výsledkem z biografického výzkumu je pravděpodobně rozpor mezi objektivními událostmi (zjištěnými ve výzkumu životního běhu) a jejich subjektivní interpretací. Stejný druh zkušenosti, např. přerušování pracovní kariéry, je vnímán zcela odliš-

ným způsobem v závislosti na individuálním biografickém pozadí.

Hodně biografických studií je prováděno v Irsku a ve Spojeném království. Např. Keogh a Downes (1998) požádali 114 účastníků irského projektu příležitosti k profesní přípravě (*Vocational training opportunities scheme* – VTOS) o to, aby psali svou učební biografii a zkušenosti v průběhu účasti ve VTOS a po ní. Jednotlivé příběhy dokumentovaly dosažené výsledky vzdělávání i pohyb mezi sociálním vylučováním a integrováním, včetně 114 různých způsobů zvládnutí situace. Zatímco tyto příběhy obecně zobrazovaly velmi pozitivní subjektivní dojem o prospěchu z programu VTOS, kvantitativní výzkum, který měřil vliv kompenzačně zaměřených projektů profesní přípravy ukázal kritický obraz. V tomto případě mohou být výsledky poskytnuté kvantitativním výzkumem odstíněny pozitivním vnímáním účastníků.

Někdy značné rozdíly mezi subjektivním (vnímaným) a objektivním (měřeným) prospěchem ze vzdělání by mohly ztížit hodnocení výsledků nějakého programu, budou však přispívat k úplnějšímu pohledu na

výsledky, poskytovat interpretativní scénáře a mohly by také ukazovat cesty ke zlepšení. Z tohoto důvodu doplnili Schaeper a kol. (2000) svou kvantitativní analýzu pracovní kariéry po absolvování odborného vzdělávání a přípravy biografickými interpretacemi účastníků. Došli k závěru, že různé subjektivní interpretace přerušované kariéry korelují s povoláním a zaměstnáním, kterých jednotlivci dosáhli prostřednictvím odborného vzdělávání. U lidí s nízkou úrovní odborného vzdělání převažují negativní interpretace (přerušeni jako hrozba), zatímco u lidí s povoláními na vyšší úrovni jsou častější pozitivní interpretace (přerušeni jako šance).

AK

Pramen: Descy, Pascaline – Tessaring, Manfred: The value of learning. Evaluation and impact of education and training. Third report on vocational training research in Europe. Synthesis report. Luxembourg, Office for Official Publications of the European Communities 2005, s. 258-262. (Cedefop Reference series ; Sv. 61) ISBN 92-896-0336-4

Marshallův plán pro němčinu

Němčina je mrtvý jazyk... Brzká skutečnost? Rádi bychom tímto tvrzením vyvolali zájem vašich čtenářů (těch, kteří myslí jinak, kteří jsou přesvědčeni o správnosti jazykové plurality i názorů), neboť situace je vážná, ne-li přímo kritická; z francouzských *collèges* a *lycées* mizí němčina.

My, profesori německého jazyka, konstatujeme, že v našich školách, stejně tak i ve školských obvodech (*académies*) dochází k prudkému odklonu od výuky tohoto jazyka. I přes veškeré aktivity motivující učitele i žáky k výuce němčiny, tj. politické debaty, diskuse se zástupci komerčního sektoru, spojujícího Francii i Německo, obdobně jako politická sféra, je ve Francii 160 tisíc míst neobsazených; chybějí uchazeči s odpovídajícími znalostmi, kteří by mohli vyučovat němčinu. Na věci nic nemění ani šťastný vznik – řekněme – „*bilangues*“ tříd; hodiny jsou postupně rušeny, dokonce jsou zavírány i existující početné třídy. Znamená to snad, že němčina je předem odsouzena k zániku? Jen těžko lze danou skutečnost chápat jinak.

Přesto nepropadáme beznaději a nedomníváme se, že současný stav nelze zvrátit. Jenže, my učitelé, nemůžeme stále jen sami bojovat s předsudky, které se pojí s tímto jazykem, s touto zemí a s touto kulturou.

Žádáme tedy podporu tam, kde chybí a její zachování tam, kde je z moci úřední rušena, žádáme zachování

vání tříd německého jazyka, které již existují! Obrácíme se na zástupce francouzských firem, které spolupracují s německými podniky, aby společně organizovali *forums* a *journalées portes ouvertes*, dny otevřených dveří.

Obrácíme se na politiky, aby nastolili potřebné podmínky k rozvoji výuky německého jazyka na prvním stupni základních škol, aby přivolali na pomoc rodilé mluvčí, aby se obrátili i na *bonnes volontés*, dobrovolníky, aby podporovali vzájemné školní výměny na středních i základních školách.

Jazyková pluralita musí být realita a nikoliv chiméra.

Připravila a přeložila Ladislava Chateau

Pramen: Sarafian, Jean Claude: Un plan Marshall pour l'allemand. Le Monde de L'Éducation, 2007, n. 357.

Ministři školství se špatnými známkami

8,4 body z 20 je průměrná známka, kterou na ministerstvu školství v rue Grenelle, dostala většina francouzských ministrů; učitelé hodnotili jejich výkony přísně.

F. Fillon

7

G. de Robien

7

X. Darcos

7,3

Luc Ferry

8

C. Allègre¹

8,3

S. Royal

8,4

F. Bayrou

10,4

J. Lang

11

Současný ministr **Gilles de Robien** se musí spokojit se špatnou známkou, s pouhými 7 body. Příliš si totiž zahrával, zvláště při čtení; stranil rodičům, kteří nesouhlasili s *méthode globale*. A to nestačilo, ministr ještě vnucoval učitelům, aby učili podle metody, která příliš nepřihlížela k pokročilým žákům. Zdá se, že Robien rád udílel pedagogům lekce ze čtení a počítání. To se mu ovšem nevyplatilo.

Jeho předchůdce **François Fillon** se proslavil zase tím, že za jeho působení v ministerském křesle docházelo k častým a mohutným stávkám proti propouštění učitelů, musí se tedy i on spokojit s nepěknou známkou, s pouhými 7 body.

Moc dobře neprospěl ani **Xavier Darcos**, se svými 7,3 body. Ministr byl původně školní inspektor. Na ministerstvu prosadil několik velkorysých strukturálních reforem, které ale dopadly špatně; byly zrušeny.

Následoval **Luc Ferry**, který prošel jen s 8 body, ačkoliv byl snaživý. Chtěl, aby ve školách panovala větší autorita, aby žáci dodržovali kázeň; usiloval o potlačení negramotnosti. Na druhé straně však zlobil, jeho aktivity vyvolávaly četné stávky; prosazoval decentralizaci neučitelských zaměstnanců a v roce 2004 se příliš vehementně zasazoval o přijetí zákona o náboženských symbolech. To se učitelům nelíbilo.

Naproti tomu bývalý ministr **Jean Claude Allègre** prospěl dobře, získal: 8,3 body. Je to až s podivem, když si vzpomeneme na nenávistné projevy, které kdysi vyvolával. Zdá se, že čas bývalým ministrům jen prospívá. Byli snad ostatní horší než on? Prováděli horší kousky? Učitelé si přece jen lépe zapamatovali, že Allègre chtěl, aby se ve školách více pomáhalo slabším žákům a pozapomněli na jeho kontroverzní výrok na adresu francouzského školství: Je třeba, aby mamut zhubnul.

Zatímco **Ségolène Royalová** se svými 8,4 body spadla mezi třídní průměr; trestala pedofilii i brutální zvyk *bizutage*, křtění nováčků; chtěla, aby rodiče více spolupracovali se školou, prosazovala povinnou školní

docházku pro děti od tří let. Zanedbávala ale učitele – a ti, panečku, to bývalé ministryni a nynější horké kandidátce na presidentský úřad, pěkně spočítali.

Ve třídě ale vedou dva premianti: centrista a rovněž uchazeč o presidentské křeslo **François Bayrou** a socialista **Jack Lang**, jeden s 10,4 a druhý dokonce s 11 body. Každý z nich se ve své ministerské funkci snažil především o to, aby se situace ve školách zklidnila. Jack Lang přišel do rue Grenelle s jediným cílem: obnovit klid po *cyklonu Allègre*, který se přehnal školstvím. Zatímco François Bayrou nejdříve opět vyprovokoval válku se školami, neboť chtěl prosadit a modifikovat *La loi Falloux* (zákon, který pochází z roku 1850, z období II. Francouzské republiky, později byl několikrát novelizován, zvýhodňuje soukromé katolické školství, pozn. překladatelky); zbytek času pak na ministerstvu strávil tím, že situaci horko těžko uklidňoval.

Neslavně se však oba ministři zapsali tím, že chtěli zařadit výuku cizích jazyků příliš předčasně, chtěli, aby se změnilo vyučování na prvním stupni základní školy; nepřihlíželi k mínění pedagogů. Doplátili na to, s významným tedy neprospěl ani jeden z nich.

Dvacet bodů bylo hodnocení nejvyšší, jen pro vynikající osobnost ve funkci ministra školství. Naproti tomu nula bodů bylo hodnocení nejhorší, známka pro nejslabšího ministra. Žádný z ministrů nezískal ani dvacítku, ani nulu.

Připravila a přeložila Ladislava Chateau

¹ Viz jeho článek *Vzdělání a zaměstnanost mládeže ve Francii*. *Zpravodaj*, 2006, č. 4, s. 5-6.

Pramen: Baumard, Maryline: Des ministres mal notés, Le Monde de L'Éducation, 2007, n. 356, s. 22-23.

Celoživotní vzdělávání a definice OECD

V publikaci OECD věnované důležitosti systémů kvalifikací pro celoživotní vzdělávání je jedna kapitola věnována otázkám společného jazyka a významu slov. Obsahuje vysvětlení a definice některých termínů z oblasti vzdělávání. Definic není nikdy dost, a proto jsme se je rozhodli přeložit a uveřejnit ve Zpravodaji.

Kvalifikace

Kvalifikace je formální výsledek akreditačního nebo validačního procesu. Určitá kvalifikace poskytuje uznání hodnoty na trhu práce a v dalším vzdělávání.

Systémy kvalifikací

Systémy kvalifikací zahrnují všechny aspekty činnosti dané země, které mají za následek uznání výsledků učení. Tyto systémy obsahují prostředky rozvíjení a operacionalizace národní nebo regionální politiky kvalifikací, institucionální uspořádání, procesy zajišťování kvality, procesy hodnocení a udělování diplomů, titulů a hodností, uznávání dovedností a další mechanismy, které spojují vzdělávání a profesní přípravu s trhem práce a s občanskou společností. Systémy kvalifikací mohou být více či méně integrované a koherentní. Jedním rysem systémů kvalifikací může být explicitní rámec kvalifikací.

Rámec kvalifikací

Rámec kvalifikací je nástroj pro vytváření a klasifikaci kvalifikací podle souboru kritérií pro úroveň dosaženého vzdělání. Tento soubor kritérií může být implicitní v samotných deskriptorech kvalifikací, nebo explicitní ve formě souboru deskriptorů jednotlivých úrovní. Rozsah rámců může být vyčerpávající a zahrnovat výsledky veškerého učení a vzdělávacích cest, nebo může být omezený na určitý úsek, např. počáteční vzdělávání, vzdělávání dospělých nebo na nějakou profesní oblast. Některé rámce mohou mít více navržených prvků a užší strukturu než jiné; některé mohou mít zákonný základ, jiné reprezentují konsensus názorů sociálních partnerů. Všechny rámce kvalifikací však ustavují základ pro zlepšování kvality, dostupnosti a spojování kvalifikací a pro jejich uznávání veřejností nebo trhem práce v rámci dané země či mezinárodně.

Kompetence

Kompetence je způsobilost, která přesahuje vlastnictví znalostí a dovedností. Obsahuje: kognitivní kompetenci zahrnující použití teorie a pojmů i informální neuvědomované (*tacit*) znalosti získané zkušeností; funkční kompetenci (dovednosti nebo *know-how*), to znamená věci, které by člověk měl být schopen dělat, když pracuje v dané oblasti; osobní kompetenci zahrnující znalost toho, jak si počínat ve specifické situaci; etickou

kompetenci zahrnující vlastnictví určitých osobních a profesionálních hodnot.

Kredit

Kredit popisuje hodnotu nějakého množství učení. Může být přenesen do jiné kvalifikace než do té, v níž byl získán. Kredity může být dovoleno shromažďovat do předem určených úrovní pro udělení kvalifikace. Procesy zahrnuté do validování kreditů, přenášení kreditů a shromažďování kreditů se řídí pravidly v rámci kreditů.

Vztah mezi hodnocením, validací, kvalifikací a certifikací

Výsledky učení jsou *hodnoceny* podle standardů nebo kritérií odborníkem nebo skupinou odborníků, kteří se řídí stanoveným postupem.

Dosažené výsledky učení jsou *validovány*, když je hodnocení učení schváleno nebo potvrzeno příslušnými úřady, protože byla splněna předem určená kritéria a hodnocení se řídilo standardním postupem.

Kvalifikace je formální výsledek procesu akreditace nebo validace. Kvalifikace uděluje oficiální uznání hodnoty na trhu práce a v dalším vzdělávání.

Certifikát je úřední dokument, který zaznamenává kvalifikaci a validaci výsledků učení.

Standard

Standards jsou měřítko nebo očekávání výsledků učení, která byla stanovena se zainteresovanými stranami a zahrnují všechny faktory, které ovlivňují konzistentnost a relevanci kvalifikací.

Učení

Učení je kumulativní proces, jímž lidé postupně vstřebávají (asimilují) stále složitější a abstraktnější entity (pojmy, kategorie a vzorce chování či modely) a/nebo získávají způsobilosti a kompetence.

Celoživotní vzdělávání

Učební činnosti, které jsou prováděny v průběhu celého života a zlepšují znalosti, dovednosti a kompetence z osobního, občanského, sociálního a/nebo se zaměstnáním spojeného hlediska. Zahrnují tedy celé spektrum formálního, neformálního a informálního učení, např. aktivní občanství, osobní naplnění, sociální a profesní začleňování, aspekty vztahující se k povolání a k zaměstnání.

Uznávání výsledků učení

Uznávání výsledků učení je proces zaznamenávání výsledků, kterých lidé dosáhli jakýmkoliv druhem učení v jakémkoliv prostředí; proces má za úkol zviditelnit znalosti, dovednosti a širší kompetence lidí tak, aby si je mohli spojovat a stavět na dosažených výsledcích a být za ně odměňováni.

Formální, neformální a informální vzdělávání či učení

Na závěr jsou uvedeny definice formálního, neformálního a informálního vzdělávání či učení. Je zajímavé, že i informální učení může být podle této definice v některých případech záměrné.

Formálního vzdělání lze dosáhnout, když se člověk rozhodne účastnit vyučovacího programu ve vzdělávací instituci nebo na pracovišti. Výsledky formálního učení jsou obecně uznávány kvalifikací nebo certifikátem.

Neformální vzdělání lze získat ve vzdělávacím programu, není však obvykle evaluováno a nevede k certifikaci. Vzdělávání však může být strukturováno vzdělávací institucí a z hlediska učícího se člověka je záměrné.

Informální učení vyplývá z každodenních činností prováděných v práci, v rodinném životě nebo ve volném čase. Není organizováno nebo strukturováno (pokud jde o cíle, rozvrh nebo podporu). Informální učení je ve většině případů z hlediska učícího se člověka nezáměrné. Obvykle nevede k certifikaci.

AK

Pramen:

Moving mountains. How can Qualifications systems promote lifelong learning? Preliminary edition. Paris, OECD 2005.

Agentura Evropské unie pro základní práva

Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) je orgánem Evropské unie. Byla ustavena nařízením rady (ES) č. 168/2007 ze dne 15. února 2007 (EU).

Evropské středisko pro sledování rasismu a xenofobie (EUMC) se od 1. března 2007 změnilo ve FRA, která sídlí ve Vídni na stejné adrese. FRA je nezávislou institucí, která spolupracuje s národními a mezinárodními orgány a organizacemi, zejména s Radou Evropy, a též s organizacemi občanské společnosti.

Cílem FRA je poskytovat pomoc a odborné znalosti o otázkách základních práv příslušným orgánům a úřadům Společenství a členských států při uplatňování právních předpisů Společenství a podporovat je tak při přijímání opatření a rozhodování o postupech v oblastech spadajících do jejich působnosti tak, aby plně dodržovaly základní práva.

Úkoly FRA:

- shromažďovat, zaznamenávat, analyzovat a šířit důležité, objektivní, spolehlivé a srovnatelné informace a údaje, včetně výsledků výzkumu a sledování sdělených agentuře členskými státy, orgány i institucemi EU, výzkumnými středisky, nevládními organizacemi, třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi, příslušnými orgány Rady Evropy apod.;
- ve spolupráci s Komisí a členskými státy vyvíjet metody a normy pro zlepšení srovnatelnosti, objektivitu a spolehlivosti údajů na evropské úrovni;
- provádět nebo podporovat vědecké výzkumy a šetření, přípravné studie a studie proveditelnosti nebo na

takových projektech spolupracovat s jinými institucemi;

- sestavovat a zveřejňovat závěry a stanoviska ke zvláštním tematickým oblastem, určená orgánům EU a členským státům v souvislosti s prováděním právních předpisů Společenství, buď z vlastního podnětu, nebo na žádost Evropského parlamentu, Rady či Komise;
- zveřejňovat výroční zprávu o problematice základních práv;
- zveřejňovat tematické zprávy opírající se o vlastní analýzu, výzkum a šetření;
- zveřejňovat výroční zprávu o své činnosti;
- vypracovávat komunikační strategii a podporovat dialog s občanskou společností za účelem zvyšování povědomí veřejnosti o základních právech.

FRA se zaměřuje na situaci základních práv v EU a 27 členských státech. Vydává elektronický dvouměsíčník *FRA-Bulletin*, který navazuje na předchozí *EUMC-Bulletin*. *FRA-Bulletin* je publikován ve třech jazykových verzích (anglicky, francouzsky a německy).

AK

Pramen: <http://fra.europa.eu>

Začleňování do světa práce v Hesensku

Program začleňování do profesního a pracovního světa (*Eingliederung in die Berufs- und Arbeitswelt* – EIBE) je určen žákům hlavní školy (*Hauptschule*¹), kteří opouštějí vzdělávání, aniž by získali kvalifikaci.

Od začátku 90. let více než 20 % hesenských žáků hlavní školy odchází ze vzdělávání předčasně. To má různé příčiny. Většina těchto mladistvých, kteří převážně pocházejí z migrantských rodin, musí při učení překonávat značné překážky. Mnozí z nich mají velké deficity v jazykové, kognitivní a sociální oblasti a žijí v nejistých ekonomických poměrech. Nepříznivé podmínky, v nichž svou školní dráhu začínají, ovlivňují jejich další školní a profesní vývoj. Malé množství úspěchů, které v průběhu školní docházky zažijí, nemůže trvale vyrovnat četné neúspěchy. Nemožnost kompenzovat každodenní frustrace uvede do chodu spirálu, se kterou musejí každodenně bojovat téměř všichni pedagogové v hlavních školách. Mladiství rezignují a dříve nebo později dospějí k názoru, že „je stejně všechno jedno“. Stále častěji zameškávají vyučování a nakonec opouštějí školu, aniž by získali kvalifikaci pro svět práce.

Ve vyspělé technické společnosti mají pak jen omezené možnosti uplatnění ve vzdělávání a na trhu práce. Mnohé činnosti, které v dřívějších dobách vykonávali nekvalifikovaní pracovníci, padly za oběť automatizaci a ten, kdo neovládá jazyk ani práci s počítačem, má malou šanci najít zaměstnání.

Nejen kvalifikační profil, ale i sociální chování těchto mladých lidí má z pohledu potenciálních zaměstnavatelů často nedostatky. Ctnostem, jako jsou přesnost, spolehlivost, smysl pro zodpovědnost a pořádek, se v průběhu negativní školní kariéry pomalu odnaučí, a jejich zevnějšek v mnoha případech svědčí o problematickém chápání sebe samých.

Mladistvým, kterým se nepodaří ukončit hlavní školu, je patnáct až devatenáct let, jsou tedy v bouřliváckém věku, kdy je člověk přirozeně plný touhy vykonávat činy a horlivě spřádá plány do budoucna. Pocit, že již v mládí ztratil šanci podílet se na pracovním životě a na bohatství společnosti a bude po celý život odkázán na státní podporu, však ničí nejkrásnější sny mládí a nevyhnutelně vede k frustraci.

Cíl podpory

Poslední události jasně ukázaly, že se frustrace a agrese nacházejí blízko sebe. Hořící pařížská předměstí, kde si nezaměstnaní mladiství bez perspektivy vylili nahromaděnou zlost na autech, budovách a policistech, byla zároveň i poučením o společenské integraci. Kdo chce

mladé lidi integrovat společensky, musí je integrovat na trhu práce. Neboť práce znamená víc než vydělávat na živobytí. Práce dodává sebevědomí, vytváří identitu a dává dospívajícím možnost, aby ve společnosti zakotvili ekonomicky a sociálně.

Program EIBE, který probíhá od srpna 2000 z pověření hesenského Ministerstva kultury a je podporován Evropským sociálním fondem, má za úkol poskytovat znevýhodněným mladistvým kvalifikaci a integrovat je.

Ve školním roce 2005/06 byly v Hesensku zřízeny tzv. třídy EIBE v 65 školách. Při uskutečňování podpůrného programu působilo 51 svobodných nositelů školní sociální práce. Od začátku opatření, které je rozloženo na dobu sedmi let, navštěvovalo třídy EIBE již téměř 20 000 žáků.

Spojení teorie a praxe

Žáci EIBE se učí nejméně jeden a maximálně dva roky podle konceptu, který do určité míry odpovídá jejich specifickým požadavkům a problémům. Většina chlapců a dívek je přetížena výukou zaměřenou na teorii. Navíc je vyučování orientované jednostranně na poskytování teoretických znalostí málo vhodné k tomu, aby mladé lidi pro školu a učení nadchlo. Zaprvé vyžaduje rozvinutou schopnost abstrakce a soustředění, zadruhé se znalosti nabyté v teoretickém vyučování nedají bezprostředně využít. Žáci přijatí do tříd EIBE však potřebují rychlý úspěch, protože mají velmi nízký práh frustrační tolerance. Kdo je chce motivovat k učení, ten jim musí především poskytnout možnost, aby sbírali pozitivní zkušenosti se školou a s učním.

Učitelé a sociální pedagogové provádějí se svými žáky projekty, ve kterých jsou teorie a praxe úzce spojeny. Žáci EIBE absolvují projektovou výuku orientovanou na jednání, kde je praktická relevance osvojených znalostí bezprostředně zřejmá.

Orientace na pracovní postupy v podniku

Většina projektů, které žáci EIBE plánují a provádějí, se silně opírá o pracovní postupy v podnicích. Většina projektů se uskutečňuje v profesních polích kovoprůmyslu, elektroprůmyslu, polygrafie, stavebnictví, dřevařského průmyslu, hospodářství a správy, výživy a domácího hospodářství, textilního a oděvního průmyslu, zdravotnictví a péče o tělo a zemědělství. Mladiství, kteří jsou do těchto projektů zapojeni, pracují jako zaměstnanci služeb, řemeslníci a výrobci, a přitom

získávají reálné vhledy do různých profesí. Provozují bistra, cykloservis, papírnictví a žehlírny, navrhují a šijí oděvy a zhotovují drobný nábytek a předměty denní potřeby. Pro mladistvé je důležité, že výsledky jejich práce mají hodnotu i pro jiné lidi. Při tvorbě projektů se proto hledí na to, aby výrobky zhotovené při vyučování měly pravou užitou hodnotu. Paleta výrobků, vystavených na každoročním veletrhu EIBE, sahá od louskáčků na ořechy přes lampy až po zahradní domy, solární zařízení a automobilové přívěsy.

Poskytování základních a odborných kompetencí vztahujících se k praxi

Praktické uskutečňování projektů EIBE je doprovázeno vzdělávacími procesy, do kterých jsou zpravidla zapojeni pedagogové z různých oborů. Projekty EIBE jsou vytvářeny tak, aby si žáci mohli osvojit jak základní kompetence v němčině a matematice, tak odborné znalosti vztahující se k praxi. Při výuce němčiny se mladiství učí dokumentovat jednotlivé pracovní kroky a vytvářet prezentace. Přitom se zároveň seznamují s běžným používáním počítače. Odborní učitelé poskytují žákům rady v praktických otázkách, při výuce ekonomiky se mladiství učí např. na co je potřeba dávat pozor při nákupu, jak se provádějí hospodářské výpočty, jak své výrobky co nejlépe uplatnit na trhu atd. Při praktickém provádění projektů jsou potřebné odborné znalosti z různých oborů, a proto se ve třídách EIBE uplatňuje podle potřeby týmové vyučování. Při navrhování designů drobného nábytku se musejí zhotovovat výkresy, vypočítávat míry a plochy a plánovat kombinace barev. Žáci potřebují speciální znalosti v oblasti umění, matematiky a chemie.

Podstatu EIBE lze nejlépe ukázat na příkladu. Žáci EIBE založili na školách v Hesensku vlastní školní bistra a kavárny. Založení a provozování restauračního zařízení je spojeno s mnoha různými činnostmi, a tak se při takovémto projektu může realizovat výuka orientovaná na jednání a praxi. Při zakládání nového zařízení se musí nejdříve najít, zrenovovat a zařídit vhodné prostory. Ve většině školních bister se nabízejí kromě běžných nápojů, snacků a sladkostí také pokrmy, které jsou připravovány v učebních kuchyních. Žáci vypracovávají kalkulace, plánují nabídku, dělají objednávky, kontrolují dodávky zboží, vedou účetní knihy, sestavují bilanci a řídí skladování. Vaří a pečou, prezentují nabídku svého zboží, cvičí se v prodeji, vedou hovory se zákazníky, seznamují se s účetnickými zásadami, hygienickými předpisy, pracovními právními předpisy a se zásadami zdravé výživy. Vše to, co se žáci v projektech EIBE naučí, mohou uplatnit ve skutečném pracovním životě i při vedení svých projektů. Pro školu se učí tím,

že se učí pro život. Svět práce se neodráží pouze v obsahové formě, ale i v časovém objemu výuky. Žáci se učí a pracují 38 hodin týdně. Přesnost, spolehlivost a píle jsou přitom ceněny stejně vysoko jako převzetí zodpovědnosti za pracovní úsek a práce v týmu.

Profilování v rámci podnikové praxe

Většina projektů EIBE trvá 10 až 15 školních týdnů. Kromě toho mají žáci možnost šest až osm týdnů v roce přesvědčovat o svých způsobilostech potenciální zaměstnavatele. V průběhu praxe mohou usilovat o získání učebního či pracovního poměru.

Sociálně pedagogická péče a poradenství

Zábrany v učení, které žáci mají, spočívají spíše v sociálních a osobních problémech než v kognitivních deficitech. Ve třídách proto působí šest hodin týdně poradci v sociálně pedagogických otázkách. Při akutní potřebě se také provádí individuální poradenství.

Veřejné oceňování hodnot

Některé třídy prováděly projekty, v nichž hospodářský aspekt ustoupil do pozadí ve prospěch silného vnějšího působení. V Hanau žáci spolupracovali při restaurování památníku obětem bombardování Hanau (19. 3. 1945) a ve Wiesbadenu se podíleli na restaurování historické „Nassauské turistické dráhy“. Projekty úzce spojené se společenským prostředím žáků mají velkou veřejnou odezvu. Jsou proto vhodné k trvalému posílení pocitu vlastní hodnoty u žáků.

Další výsledky programu EIBE

Mnoho žáků EIBE je po ukončení školy schopno se profesně postavit na nohy rychleji a lépe než mladiství, kteří absolvují hlavní školu bez přerušení. To se vysvětluje tím, že jsou obzvláště dobře vyzbrojeni pro svět práce. Během školní docházky sbírají profesní zkušenosti. Základní kvalifikace v němčině jsou poskytovány s orientací na projekt, takže jsou schopni o svých profesních zkušenostech přiměřeně komunikovat. Při přijímacích pohovorech se proto mohou prezentovat cíleněji a sebevědoměji než absolventi hlavních škol.

Projekty EIBE přispívají k tomu, že více žáků hlavních škol školu dokončí a méně mladistvých své vzdělávání přeruší.

Přeložila Jana Šatopletová

¹ *Hauptschule v Německu poskytuje 5-6leté základní všeobecné vzdělávání (ISCED 2) žákům ve věku 10-15/16 let. Úspěšní absolventi dostanou doklad o ukončení školy Hauptschulabschluss a zpravidla pokračují ve vzdělávání v duálním systému.*

Pramen: Berthold, Heinrich: Programm zur Eingliederung in die Berufs- und Arbeitswelt (EIBE). Wirtschaft und Berufserziehung, 2006, č. 3, s. 19-21.

Duální profesní příprava se modernizuje

Začátkem školního roku 2006/07 vstoupilo v Německu v platnost 21 nových učebních plánů. Za posledních deset let se modernizovalo a nově vytvořilo 250 učebních oborů. V těch se v současné době vzdělávají čtyři pětiny mladistvých. Celkový počet učebních oborů je 343.

Německý Koordinační výbor Spolku a zemí pro hlasování o učebních osnovách a rámcových učebních plánech schválil řády pro 4 nové a 17 modernizovaných profesí. Na tvorbě učebních oborů se podíleli experti ve vzdělávání z řad zaměstnavatelů a zaměstnanců.

Spolková ministryně školství vyzdvihla spojení duální profesní přípravy s praxí. Podniky mohou využívat vzdělávání koncipované podle moderních poznatků. Měly by však vytvářet nová učební místa, a tak si vzděláváním zajišťovat svoji konkurenceschopnost.

Nové učební obory k 1. srpnu 2006

- Odborný pracovník pro výzkum trhu a sociální výzkum

Tito odborníci pracují v institucích, které se zabývají výzkumem trhu, v průmyslových a obchodních podnicích a v podnicích poskytujících služby s vlastním podnikovým výzkumem trhu včetně podnikatelského poradenství, v reklamních a mediálních agenturách a ve výzkumných zařízeních pro empirický sociální a hospodářský výzkum. V úzké spolupráci s výzkumníky plánují, organizují a řídí provádění projektů, tzn. že vykonávají operačně a organizačně orientované činnosti v oblasti výzkumu místo akademiků.

- Odborný pracovník pro nábytkářský, kuchyňský a stěhovací servis

Tito odborníci pracují v obchodech s nábytkem a kuchyňským nábytkem a zařízením a ve spedici nábytku. Montují nábytkové díly, sestavují a demontují kuchyně a nábytek až po instalaci elektrických zařízení a přístrojů a připojení k vodovodní síti a k větracímu zařízení.

- Obchodník pro dialogový marketing

Tito obchodníci pracují v call centrech, v servisních střediscích průmyslových a obchodních podniků a podniků poskytujících služby a v ostatních organizačních jednotkách orientovaných na dialog. Jednají se zadavateli a plánují, řídí a kontrolují průběh projektu.

- Odborný servisní pracovník pro dialogový marketing

Tito odborníci pracují v call centrech, v servisních střediscích průmyslových a obchodních podniků a podniků poskytujících služby a v ostatních organizačních jednotkách orientovaných na dialog. Analyzují za použití technik pro vedení rozhovorů potřeby zákazník-

ků, radí jim a nabízejí řešení problémů specifická pro zákazníka; prezentují výrobky a služby orientované na zákazníky a prodávají je. Jejich odborné vzdělávání trvá dva roky.

Modernizované učební plány k 1. srpnu 2006

- Odborný pracovník pro přístavní logistiku; dříve kontrolor námořního zboží

- Odborný prodavač v potravinářském řemesle (*Lebensmittelhandwerk*); dříve odborný prodavač v potravinářském řemesle (*Nahrungsmittelhandwerk*)

- Tvůrce pletiva (*Flechtwerkgestalter*); dříve košíkář (*Korbmacher*)

- Přístavní lodník (*Hafenschiffer*)

- Dřevařský mechanik (*Holzmechaniker*)

- Obchodník s nemovitostmi (*Immobilienkaufmann*); dříve obchodník v pozemkovém a bytovém hospodářství

- Obchodník pro marketinkovou komunikaci; dříve obchodník v reklamě

- Obchodník pro pojišťovnictví a finance; dříve pojišťovací obchodník

- Obchodník ve velkoobchodě a v zahraničním obchodě

- Mediální tvůrce obrazu a zvuku (*Mediengestalter Bild und Ton*)

- Mediální obchodník pro digitální formu a tisk (*Medienkaufmann Digital und Print*); dříve nakladatelský obchodník

- Medicínský odborný zaměstnanec (*Medizinischer Fachangestellter*); dříve lékařský pomocník

- Mlynář (*Müller*); nové označení profese možné

- Stavitel kamen a vzdušného vytápění; dříve stavitel kachlových kamen a vzdušného vytápění

- Zvěrolékařský odborný zaměstnanec (*Fachangestellter*); dříve pomocník zvěrolékaře (*Tierarzhelfer*)

- Truhlář

- Technologický mechanik pro techniku plastů a kaučuku

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: *Duale berufliche Ausbildung ist so aktuell und modern wie nie. Wirtschaft und Berufserziehung, 2006, č.6, s. 26-27.*

Co nového v časopisech

Journal of Vocational Education and Training	
<p>Lumby, Jacky 14- to 16-years-olds in further education colleges: lessons for learning and leadership. [<i>14 až 16letí v kolejích dalšího vzdělávání: lekce pro učení se a vedení.</i>] JVET, 59, 2007, č. 1, s. 1-18, 3 tab., lit. 26.</p> <p>Názory 14-16letých žáků v odborném dalším vzdělávání, jejich rodičů a učitelů na metody, jimiž školy podporují učení. Učitelé různě chápou odborné vzdělávání nejen z hlediska koncepce, ale také z hlediska postavení a zájmů jejich školy na trhu vzdělávání. Zkušenosti mladých lidí s dalším vzděláváním jsou vesměs pozitivní. Autorka článku se domnívá, že je tomu tak díky používání zkušenostních a sociálních forem učení v prostředí, které žákům umožňuje zapojit se do světa dospělých. Proto by tato forma vzdělávání měla být dostupná většímu počtu mladých lidí.</p>	<p>Green, Anita J. – Holloway, David G. Transcultural knowledge and skills transfer: issues arising from evaluation processes. [<i>Znalosti jdoucí napříč kulturami a přenos dovedností: problémy vyplývající z evaluačních procesů.</i>] JVET, 59, 2007, č. 1, s. 19-37, 4 obr., lit. 38.</p> <p>Problémy s přenášením znalostí, politiky a praxe zejména při evaluaci jsou ilustrovány na příkladu. V letech 1995-2004 probíhal v ruském Petrohradu vzdělávací program o zneužívání drog a alkoholu určený zdravotním sestřám, jejich učitelům a zdravotnickému personálu v adiktologické (<i>narcology</i>) službě. Program byl vypracován společně odborníky ze Spojeného království a Petrohradu. Byl třikrát evaluován (v roce 1998, 2002, 2005), vždy to byla kvalitativní evaluace. V článku se uvádí, že nadnárodní evaluace umožňuje provést citlivější a efektivnější domácí evaluaci.</p>
<p>Nixon, Lawrence – Gregson, Maggie – Spedding, Trish Pedagogy and intuitive appeal of learning styles in post-compulsory education in England. [<i>Pedagogika a intuitivní přitažlivost stylů učení se.</i>] JVET, 59, 2007, č. 1, s. 39-51, lit. 29.</p> <p>Navzdory přísné a robustní evaluaci teorií, modelů a soupisů stylů učení se bylo zjištěno málo objektivních důkazů o jejich účinnosti. Nedostatek jednoznačných důkazů na podporu těchto modelů a praxe činí z jejich pokračující popularity hádanku. V článku jsou zvažována dvě vysvětlení této tvrdošijné přitažlivosti. Zaprvé, popularita těchto modelů je zkoumána z hlediska jejich intuitivní přitažlivosti. Tento termín je interpretován z hlediska toho, co má být zachyceno metafyzickým obrazem. Jednoduchá a přímá přitažlivost těchto modelů viděných jako metafyzický obraz totiž částečně vysvětluje jejich pokračující popularitu. Zadruhé, situujeme-li tyto modely do oblasti současné pedagogické praxe v postobligatorním vzdělávání, můžeme rozlišit různé způsoby, jimiž mohou sloužit ke specifickým účelům. Zjevnou užitečnost těchto modelů zpochybňují odkazy na Deweyho.</p>	<p>Weigel, Tanja – Mulder, Martin – Collins, Kate The concept of competence in the development of vocational education and training in selected EU member states. [<i>Pojetí kompetence v rozvoji odborného vzdělávání a přípravy ve vybraných členských státech EU.</i>] JVET, 59, 2007, č. 1, s. 53-66, 1 tab.</p> <p>Využití termínu kompetence ve 4 zemích (Anglii, Německu, Francii a Nizozemsku) v procesu rozvíjení odborného vzdělávání a přípravy. Kompetence je v Anglii stanovena v kontextu NVQ (Národní profesní kvalifikace), v Německu v rámci kompetence jednat a přístupu k učebním oborům, ve Francii v rámci ETED (Typové povolání studované v jeho dynamice) a <i>bilan de compétences</i>, v Nizozemsku je tento termín spojen s vytvářením struktury kvalifikací pro střední odborné vzdělávání založené na kompetencích. Účelem článku je popis současného stavu. Ten je analyzován v následujícím článku čísla (s. 67-88), který má stejný název doplněný po dvojtečce slovy: <i>a critical analysis</i>. U druhého článku je seznam společné použité literatury, celkem 100 záznamů. * Viz Zpravodaj 3/1999</p>
<p>Paisey, Catriona – Paisey, Nicholas J. Balancing the vocational and academic dimensions of accounting education: the case for a core curriculum. [<i>Vyvažování odborné a všeobecné dimenze v účetnickém vzdělávání: případ pro rámcové kurikulum.</i>] JVET, 59, 2007, č. 1, s. 89-105, lit. 76.</p> <p>Vytvoření rámcového kurikula pro vysokoškolské studium účetnictví. Zavedení tohoto kurikula by mohlo vyřešit problém zvyšující se základny vědomostí, a přitom poskytnout prostor pro rozvíjení interpersonálních dovedností a přizpůsobování studia potřebám jednotlivých studentů.</p>	<p>McArdle, Karen – Ackland, Aileen The demands of double shift: communities of practice in continuing professional development. [<i>Požadavky dvojitého posunu: společenství praxe v další profesionální rozvoji.</i>] JVET, 59, 2007, č. 1, s. 107-120, lit. 36.</p> <p>Diskuse o společenstvích praxe v učení se na pracovišti je velmi rozšířená. Autoři zvažují, jak lze využít teorie společenství praxe v praktickém vyučování ve formálním vysokoškolském vzdělávacím kontextu. Dvojité posun znamená posun od společenství praxe ke vzdělávací instituci a potom zpět do vzdělávacího kontextu na pracovišti. Vývoj programů pokračujícího profesionálního rozvoje.</p>

Nové knihy v knihovně

Kelblová, Lucie a kol.: **Čeští žáci v mezinárodním srovnání. České školství ve světle dlouhodobě zjišťovaných výsledků vzdělávání v mezinárodních šetřeních.** 1. vyd. Praha, Ústav pro informace ve vzdělávání 2006. 148 s. Sg. 26175

Výzkum PISA se od projektu TIMSS liší svým zaměřením i pojetím. Zatímco v TIMSS byly hledány odpovědi na otázky, jak žáci zvládli učivo dané osnovami ve srovnání s jejich vrstevníky z ostatních zemí, PISA si klade za cíl zmapovat, jaké jsou zejména praktické znalosti a dovednosti žáků a jak jsou žáci schopni je uplatnit v moderní společnosti, například na trhu práce a v osobním životě.

Frýzková, Michaela – Potužníková, Eva – Tomášek, Vladislav: **Netradiční úlohy. Matematická gramotnost v mezinárodním výzkumu PISA.** 1. vyd. Praha, Ústav pro informace ve vzdělávání 2006. 65 s. Sg. 26176

Neurčitost. Tento tematický okruh zahrnuje dvě příbuzná témata, „data“ a „náhoda“, která spadají do statistiky a počtu pravděpodobnosti. Do výzkumu PISA byl tento okruh zařazen proto, že podle odborníků zabývajících se výukou matematiky patří základní znalosti a dovednosti ze statistiky a pravděpodobnosti ke kompetencím potřebným pro život v současné společnosti ...

Vasilešská, Marie – Marvánová, Hana: **Rukověť autora testových úloh II. Chemie.** 1. vyd. Praha, Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání – CERMAT 2006. 60 s. Sg. 26177

Didaktický test by měl být objektivní. Získané výsledky nemohou být nijak ovlivněny subjektivními názory a postoji hodnotící osoby. Objektivita je základní charakteristikou testu, je však vnitřně velmi komplikovaná a jen zčásti dosažitelná.

Průvodce metodikou výuky angličtiny v mateřské škole I. Stephen Watts, Jiří Šoltys, Petra Nedvědová, Věra Kadlecová, Šárka Suchlová. 1. vyd. Praha, Výzkumný ústav pedagogický 2006. 50 s. + karty + DVD Sg. 26178

European Glossary on Education. Volume 5. Decision-making, Advisory, Operational and Regulatory Bodies in Higher Education. [Evropský glosář vzdělávání. 5. svazek. Rozhodovací, poradní, provozní a řídicí orgány ve vysokoškolském vzdělávání.] 1. vyd. Brussels, Eurydice 2007. 246 s. (European Glossary on Education ; Sv. 5) Sg. 26179

Participation in formal technical and vocational education and training programmes worldwide. An initial statistical study. [Účast v programech formálního odborného a profesního vzdělávání a přípravy na celém světě. Počáteční statistická studie.] Bonn, UNESCO-UNEVOC International Centre for Technical and Vocational Education and Training 2006. 105 s. Sg. 26180

Mezinárodní akademie vzdělávání (UNESCO): **Efektivní učení ve škole.** 1. vyd. Praha, Portál 2005. 142 s. (Pedagogická praxe) Sg. 26181

Mnozí žáci si sami nedokážou vytvořit efektivní strategie pro učení a řešení problémů, ale mohou si je osvojit, pokud jim je učitelé předvedou a explicitně je zařadí do výuky. ... Vyučování strategií bývá neúčinnější, když je jeho součástí poskytnutí vzoru kognitivní (poznávací, myšlenkové) činnosti. To se dělá tak, že učitel při předvádění postupu myslí nahlas.

Hewstone, Miles – Stroebe, Wolfgang: **Sociální psychologie.** Moderní učebnice sociální psychologie. 1. vyd. Praha, Portál 2006. 769 s. Sg. 26182

Chování druhých, případně přesvědčení vztahující se k chování druhých působí jako vlivná determinanta změn a následného chování jedince. V tomto ohledu má velký význam skutečnost, že pozorováním či očekáváním nekooperativního chování se aktivuje nekooperativní chování u druhého vzájemně závislého jedince. Pozorování nebo očekávání, že druhý vzájemně závislý jedinec zvolí spolupráci, zpravidla podnítl (či udržel) kooperativní chování mezi několika (ale ne všemi) lidmi, především v řadách jedinců s prosociální orientací.

Greger, David – Ježková, Eva: **Školní vzdělávání. Zahraniční trendy a inspirace.** 1. vyd. Praha, Karolinum 2007. 266 s. Sg. 26183

Obsah: zavádění evropské dimenze do školního vzdělávání – kompetence ve struktuře kurikula – problémy školního vzdělávání ve světle výzkumů TIMSS a PISA – raná výuka cizím jazykům – IKT na Novém Zélandu a v ČR – spravedlivost vzdělávacích systémů členských států EU, též z pohledu žáků – participace dětí ve škole – formativní hodnocení ve školní výuce – evropsky sjednocené hodnocení jazykových znalostí.

Keller, Jan **Teorie modernizace.** 1. vyd. Praha, Sociologické nakladatelství 2007. 194 s. (Studie) Sg. 26184

Tento způsob modernizace a spolu s ní postupující zadlužování zemí Jihu vrcholil počátkem osmdesátých let, kdy jsou desítkám rozvojových zemí naordinovány programy strukturální adaptace, které mají sloužit jako lék na zadlužení. Sociální a ekonomické důsledky těchto programů ovšem jen dále urychlují již zmíněné procesy. Především pokračuje likvidace sítí primární sociability na úrovni místní, kmenové a příbuzenské. Spolu s tím sílí migrace obyvatelstva z agrárních oblastí a jeho soustředování především na předměstí rychle se rozrůstajících velkoměst, kde vznikají rozsáhlé zóny téměř kompletní sociální dezorganizace.

What ICT practitioners do. Towards a European e-competence framework. Summary of joint European effort involving a wide range of stakeholders across the EU. [Co dělají pracovníci v IKT. K evropskému rámci e-kompetencí. Shrnutí společného evropského úsilí zapojujícího řadu zainteresovaných stran v celém EU.] Luxembourg, Office for Official Publications of the European Communities 2006. nestr. Sg. 26174

Kompetenzentwicklung in der Zeitarbeit – Potenziale und Grenzen [Rozvoj kompetenci v dočasném zaměstnání – potenciál a hranice.] Gesa Münchhausen (Hrsg.). Bielefeld, Bertelsmann 2007. 275 s. (Schriftenreihe des Bundesinstituts für Berufsbildung) Sg. 26172

Lynton, Norbert: Umění 19. a 20. století. Praha, Artia 1981. 191 s. (Umění světa) Sg. 23467

Claude Monet ... byl ... první malíř, který úplně zavrhl muzeální umění. Snažil se s neobyčejnou důsledností dosáhnout objektivního záznamu prchavých optických dojmů; jeho cykly obrazů Rouenské katedrály a Kupek sena jsou toho dokonalou ukázkou (přitom je typické, že k oběma námětům přistupoval stejně).

Znovuobjevené knihy

Krejča, Aleš: **Techniky grafického umění**. Průvodce pracovními postupy a dějinami originální tiskové grafiky. Praha, Artia 1981. 203 s. (Umělcova dílna) Sg. 23464

Ačkoliv byla ušlechtilá a náročná technika mědirytu poněkud obohacována o nové postupy, začal zájem o její klasičtější podobu pomalu upadat. Umělci stále častěji dávali přednost technice leptu, umožňující práci rychlejší, snazší a malebnější. V dnešní době se s mědirytem setkáváme v ateliérech grafiků velmi sporadicky. Většinou slouží k provedení jednoduché konturové kresby s doprovodem šrafur, a zdaleka nedisponuje důmyslnou kaligrafií modelujícími linií, jako tomu bylo v době jejího největšího rozmachu.

Homolová, Květa – Otruba, Mojmír – Pešat, Zdeněk: **Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století**. Slovníková příručka. 3. vyd. Praha, Československý spisovatel 1982. 371 s. Sg. 23562

Gellnerovy básně jsou srozumitelné a vycházejí ze zkušeností dostupných širokým čtenářským vrstvám. Jejich stylová výstavba přitom naprosto není primitivní. Východiskem je bezprostřední mluvený projev, často stylizovaný jako vyprávění; objevují se běžné hovorové obraty a formule z hovorové řeči nebo žurnalistiky. ... „básnické“ výrazy vysokého stylu jsou systematicky ironizovány a deklasovány svým sousedstvím s prozaismy a vulgarismy...

Zajímavé internetové adresy

BULLETIN SKIP

V prvním letošním čísle bulletinu Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR je kromě článků věnovaných dětskému čtenářství (viz obrázek pro Noc s Andersenem), informacím o nových knihovnách a dalším knihovnickým záležitostem také článek o zkušenostech s e-learningem *Využití technologie e-learningu v distančním vzdělávání: praktické zkušenosti.*

http://skip.nkp.cz/Bulletin/Bull07_108.htm

PLAV – měsíčník pro světovou literaturu

Časopis se v tematicky zaměřených číslech věnuje postupně literatuře z celého světa a jejím překladům do češtiny. <http://svetovka.cz/>

Citizendium neboli citizens' compendium of everything

Je to nový projekt zakladatele *Wikipedie*. Příspěvatelé by měli své příspěvky podepisovat skutečným jménem a obsah by měl být podrobován laskavému dohledu odborníků.

http://en.citizendium.org/wiki/Main_Page

Sladká Evropa

U příležitosti oslav 50. výročí Evropské unie vyslala každá členská země ke společnému stolu dva reprezentační moučníky. Z České republiky to byly koláče (viz obrázek) a buchtý. Stránka, na níž budou recepty na všech 54 dobrot, se zatím připravuje. <http://www.eu50.eu>

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí vydává Národní ústav odborného vzdělávání, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10, www.nuov.cz. Redaktorka: Anna Konopásková, anna.konopaskova@nuov.cz, tel. 274 022 133, fax 274 863 380.